Cursus Megillot

(3) Roet (I)

Driebergen, 17 november 2015

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Roet (Ruth) (I)

Sjavoe^{c}ot & Roet

Ruth 1:1 – 2:13

Onderverdeeld:

I. Inleiding & Ru 1:1-13 (1e les)

II. Ru 1:14–2:13 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

De bijbelse voorjaarsfeesten

(1) *Pèsach* (> Pascha > Pasen) op 14 Nisan (1e maand)
(aansluitend: *[Chag ha]Matsot* (‘[Feest van de Ongezuurde broden’), 15-21 Nisan

Leesstof: *Sjir haSjirim* (Hooglied)

(2) *[Chag ha]Sjavoe ‘ot* (‘Wekenfeest’ , Pinksterfeest)
(ook *Atsèret* genoemd: ‘slot[feest]’ , nl. van de Paastijd)
op 6–7 Siwan (3e maand)

Leesstof: *Roet* (Ruth)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Tussen *Pèsach* & *Sjavoe^{c}ot*

*(1)Pèsach*tijd: eerstelingen van de **gersteoogst** > Ru 1:22!

(2) *Sjavoe^{c}ot:* eerstelingen van de **tarweoogst** > Ru 2:23!

Het boek Ruth speelt zich hoofdzakelijk af tussen *Pèsach* & *Sjavoe^{c}ot*, met *Sjavoe^{c}ot* als hoogtepunt (Ru 3)

Sjavoe^{c}ot: (a) feest van de tarweoogst, (b) feest van de wetgeving op de Sinaï: vreugde van de wet!

- De wet was *tegen* Ruth: Dt 23:3-6
- De wet was *vóór* Ruth: Dt 25:5-10

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Parallel Hooglied & Ruth

(1) *Naomi* = de ‘moeder’ in Hl (het vroegere Israël, verbonden met Elimelech [‘mijn God is Koning’], maar verstrooid onder de volken) (Hs 1v: Lo-Ammi > Ammi)

(2) *Ruth* = de (Libanese!) ‘zij’ in Hl (het toekomstig herstel van Israël) (1:22, Ruth ‘keert terug’ met Naomi naar het land der belofte)

(3) *Boaz* = de ‘hij’ in Hl (> David > Salomo!) (B + D zijn Bethlehemieten; B = overgrootvader van D)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Herstel

Toepassing: geestelijk herstel van Gods volk, waar alles door de mens verspeeld lijkt > afhankelijk van Gods genade & de Losser!

Niet vergeving, verlossing enz., maar herstel in het genot van het *erfdeel* & de gemeenschap met 'Boaz' (Jesjoea):

(1) *Sjaär* van Israël (innerlijke zielsoefeningen als in Hl)

(2) *Sjaär* van de Gemeente: erfdeel & gemeenschap nú

(3) Individueel > herstel > RUST ([1:9] 3:1[,18])

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

De Losser (*goêl*)

‘Lossing’ = vrij- of terugkopen

(a) Lossing van slaven > Jesjoea verlost zondeslaven

(b) Lossing van land > Jesjoea koopt de aarde terug voor God

(c) ‘Bloedwreker’ (Nm 35), lett. ‘bloedlosser’ > Jesjoea oefent de wraak van God over Diens vijanden

(d) Zwagerhuwelijk Dt 25: bijbehorende vrouw huwen > Jesjoea ‘huwt’ Gods volk

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

De *goêl* in Js 40-57

(a) Het land (met name Jeruzalem!) wordt door de Messias 'gelost', 52:1-9 ('gelost'); 59:20 (zie ook 62:12)

(b) Israël 'vrijgekocht' uit Babel, 43:1,3; 51:10v.; 52:3; uit de macht v/d zonde, 40:2; 43:25; 44:22 ('verlost')

(c) Wraak op de vijanden, 47:3v. (Losser!) (zie ook 59:17; 61:2; 63:4)

(d) De bruid wordt (weer) gehuwd, 54:4-8 (Losser!)

N.B. niet het evangelie, maar het herstel van Gods volk

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Richteren – Ruth – Samuël

Joodse bijbel: Ru hoort tot de *Megillot*

LXX & onze bijbel: Ru tussen Ri & Sm; is echter niet zo-zeer bijlage bij Ri, maar inleiding tot Sm (David)!

Ri: vele ‘verlossers’, maar nooit eindherstel bereikt (vgl. Ri 21:25): richters te ‘klein’ > Boaz ‘groot’ genoeg!

Voorvader én type van David > van de Messias

Ri falen van de mens > Ru/Sm herstel door ‘David’

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Geslachtsregister van Mt 1

Vier voormoeders genoemd:

(1) vs3 **Thamar**: hoererij

(2) vs5a **Rachab**: hoererij

(3) vs5b **Ruth**: rechteloze vreemdelinge

(4) vs6 ‘vrouw van Uria’ (**Bathseba**): overspel & moord

* vs16 **Maria**: ongehuwd zwanger

God werkt door zwakke, zondige instrumenten

Alles genade!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Verblijf in Moab (a)

1:1 oordeel van God (Am 8:11v): geen brood in het ‘broodhuis’! (Bethlehem; vgl. Efratha, ‘vruchtbaarheid’)

(midrasj *Lekach Tov*: gevolg van Midians invallen; Ri 6)

(hier geen vijand & verdrukking als in Ri; idyllisch)

Test voor het geloof: ‘Is God Koning’ (Elimelech)?

Midrasj: ‘Elimelech’ = ‘aan mij zal het koninkrijk komen’: voorbode van David & Messias

Israël ‘vreemdeling’ (Hs 3:4v) (Boaz bleef!!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

De namen

Elimelech: mijn God is Koning

Naomi: liefelijk, mijn liefelijke

Machlon: ziekelijk, zwak

Chiljon: versmachtend, wegkwijnend

Ruth: van ‘zien’ (> verschijning)? ‘vriendin’?

Orpa: rug (die zij haar schoonmoeder toekeerde)? reekalf?

Boaz: in hem/Hem is kracht (vgl. 1Kn 7:21 pilaar)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Verblijf in Moab (b)

Moab: Js 16:6 (trots); Jr 48:11 (zorgeloos)

Vs3 Elimelech sterft (Talmoed: straf van God)

Vs4 zonen nemen Moabitische vrouwen (rabb.: ná Elimelechs dood): Machlon neemt Ruth (4:10), Chiljon Orpa

Israël vermengt zich met de volken (maar mogelijk namen Orpa & Ruth de dienst van JHWH over)

Vs5 mannen sterven zonder zonen! (Ps 78:51)

Vs6 er is brood in Israël (het koren stond op het land)!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Op weg uit Moab (a)

Elimelech: weg van de afvallige

Naomi: weg van het herstel (Hb 11:15 > 16) (*begint* met Gods genade: er is ‘brood’ in het ‘broodhuis’ (Lk 15:17)

Vs7 ‘weg uit de plaats’: heidense band verbroken

Vs8 de test voor Orpa & Ruth: Naomi bereid ook *hen* op te geven, als *zij* maar kan terugkeren!

Vs9 rust! vgl. 3:1! *JHWH* geve u rust in het heidendom!? Slechts op een man te hopen in Moab!?

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Op weg uit Moab (b)

Vs11-13 1e zinspeling op ’t zwagerhuwelijk! (Dt 25:5-10; vgl. reeds Gn 38)

Besef van weduwschap: moeten Ruth & Orpa soms wachten op nieuwe zoon van Naomi > erfgenaam?

Alles draait om het erfdeel (Ef 1:11,14,18; 5:5; Ko 1:12; 3:24; Hb 9:15; 1Pt 1:4; N.B. verbinding niet met hemel, maar met koninkrijk > David!)

Vs13b besef van *oordeel*

Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

De keuze van Orpa

Vs14 Orpa: ws. echte liefde voor Naomi, maar niet voor het erfdeel & de God v/h erfdeel (vs15 ‘haar goden’!)

Velen komen nooit in het genot van het erfdeel doordat zij de zielsoefeningen van Naomi (berouw na verval) & de liefde & het verlangen van Ruth missen (Hb 6:9-12)

Orpa: het Israël dat nooit de God van Israël terugvindt (vgl. valse kerk); valt uiteindelijk onder het oordeel over Moab (rabbijnen: Orpa voormoeder van Goliath!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

De keuze van Ruth (a)

Test voor Ruth: (a) geen man uit Naomi meer (vs12)

(b) de terugkeer van Orpa (vs14)

(c) de aandrang van Naomi (vs15)

(d) geen toegang tot Gods volk & het erfdeel (Dt 23)

Ruth kent Boaz nog niet > alle hoop alleen op God gericht

Ruth *aangetrokken* door de God van Machlon & Naomi

(N. zélf bitter, maar Ruth toch aangetrokken door N's liefde tot het erfdeel én haar gebrokenheid)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

De keuze van Ruth (b)

Ruths getuigenis:

(a) uw *volk* is mijn volk (d.i. Góds volk)

(b) uw *God* is mijn God [vs16: noemt Hem JHWH!]

(c) uw *land* is mijn land (dáár begraven)

Zo vandaag voor Israël: God – volk – land

Chr. parallel: God – Gemeente – koninkrijk Gods

Voor de individuele gelovige: wat zijn Gods volk en (de God van) het erfdeel je waard!?

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Ontvangst in Bethlehem (a)

Vs19 welwillende ontvangst van een verbrokene door Gods volk! (vgl. Hb 12:7v,11 ‘tuchtiging’ > vrucht)

De ‘liefelijke’ Naomi heeft plaats gemaakt voor de ‘bitte-re’ Mara > vs20v maakt de ‘Almachtige’ daarover verwijt! (geen schuldbelijdenis of erkenning van Gods goedheid)

Waar begint het herstel? Naomi verbitterd (wel verbroken, maar nog niet hersteld)

Boaz neemt geen initiatief – *het begint bij Ruth!* (2:2)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Ontvangst in Bethlehem (b)

Vs22 letterlijk: Ruth ‘keerde terug’! Het oude Israël (Naomi) voortgezet in haar > lente! (Hl 2:11)

‘Schoondochter’: *kallah* = ook: bruid! (Hl 4:8-12)

‘Begin van de gersteoogst’ is midden in de Pesachweek!! (Midrasj, Targoem, Rasji)

Uitgangspunt van alle herstel: het Paaslam

Ru 2+3: van Pesach naar Sjavoe^{c}ot (7 weken)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Ontvangst in Bethlehem (c)

2:1 alle hoop op Boaz:

- familie van Elimelech (Hb 2:11-16!)

(één rabbijnse traditie: (1) Elimelech, (2) Boaz' vader Salmon [4:21], (3) de onbekende verwant van 3:12; 4:1-8, & (4) Naomi's vader allemaal zonen van Nahesson)

- zeer vermogend (Naomi arm)
- 'in hem is kracht' (Naomi zwak)
- Ruth: slechts 'de Moabitische' (vgl. Dt 26:5)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Zij kent hem nog niet!

Vs1 Boaz losser > Ruth ontdekt dat pas in vs20

Vgl. broers van Jozef / ‘zij’ in het Hooglied / de blindgeborene (Jh 9) / menige geoefende ziel

Vs2 háár *verlangen*! (bij Naomi de gebroken geest; Boaz voorziet in beide): haar *recht*: Lv 19:9; 23:20,22; Dt 24:19-21 (hoort bij het Wekenfeest: Dt 16:10v!)

Zoekt het erfdeel (al was het alleen als arenlezeres)

In alles afhankelijk van ‘genade’ (God / Boaz)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Initiatief van de ellendige

- Ru 2:2 (zij vindt Boaz door háár ijver; niet Boaz háár; vs4 kent haar niet eens)
- broers van Jozef zoeken brood in Egypte
- Esther zoekt genade bij Ahasveros
- de verloren zoon (Lk 15:18)

Vs3 ‘toevallig’: vgl. Lk 10:31; Pr 9:11

In werkelijkheid alles Gods leiding: vs12,20; Jr 10:23

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Plaats van zegen

Vs4 het ‘veld van Boaz’: God is daar (‘De Here is met u’)

De Heilige Geest schenkt ongemerkt zijn zegen (vs15v)

Relatie tussen de Heer en zijn dienstknechten

(ook praktisch: werkgevers < > werknemers)

Vs5 Jesjoea merkt élke nederige arenlezer op *zijn* veld op

(Jh 1:49 Nathanaël; Lk 19:5 Zacheüs)

Zielentoestand die *zijn* aandacht op ons vestigt

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Boaz

- nazaat van Nahesson, *vorst* van de stam Juda (Nm 1:7; vgl. 1Kr 2:11; Mt 1:5; Lk 3:32)
- oudere man (2:8; 3:10, ‘mijn dochter’), toch ongehuwd (rabb.: weduwnaar! Ruth toen 40!)
- nobel karakter
- Vs1 *gibbôr chail* (‘held van vermogen/kracht’ > strijdbare held, vgl. Ri 6:12; 11:1; 1 Sm 16:18) (vgl. Sp 31:10, *êsjet chail*, ‘vrouw van vermogen/kracht’)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Ruths werkzaamheid

Vs6v knecht: Heilige Geest spreekt over haar (vgl. Rm 8:26v)

Vgl. knecht in Gn 24:34-36: spreekt over *hem*!

Midrasj andere benadering: knecht waarschuwt Boaz!

Vs7 Ruth had er recht op, vroeg toch om toestemming

Zeer actief! Aren lezen ‘achter de maaiers’ (Gods dienst-knechten: Hb 13:7,17)

‘Thuis’: hut op het veld? (Ibn Ezra) (vgl. Mk 6:31)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Dienstknechten van de Heer

Vs8 geen valse schaamte bij Boaz of aanbod van bijstand aan Naomi! respecteert Ruths initiatief > vs9 zíjn initiatief: aanbod van spijs & drank, *samen* met zijn bedienden

- maaiers (vs4)
- bindsters (vs8)
- opscheppers (vs9) (niet altijd lieve jongens!)

Zij allen maken de zegeningen van het erfdeel beschikbaar voor Gods volk

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Eerste besef van Gods genade!

Ook de ‘vaten’ van het Woord: *alles* beschikbaar van de kant van de verheerlijkte Jesjoea voor een liefhebbend, verlangend, dorstig hart (Ef 6:24)

Vs10 Gods genade gaat aan ons besef vooraf (2Tm 1:9)

- broers van Jozef: Gn 42:27
- Esther: Es 5:2
- ‘zij’ in het Hooglied

Vs10 slechts ‘vreemdelinge’ (vgl. Mefiboseth 2Sm 9:8,13)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015

Boaz' waardering

Vs11 Boaz prijst Ruths 'verdienste' > vs12 'loon' (geen woord over haar afkomst of armoede)

Vs11 ('uitgaan') vgl. Abraham: Gn 12:1; 15:1 ('loon')

In feite *Gods* leiding: 'vleugels': Ex 19:4; Dt 32:11

(vgl. 3:9 '*uw* vleugels'! God > Jesjoea: Ps 17:8; 36:8; 57:2 enz.; Ml 4:2)

Vs13 *zij* bewust van haar geringheid, *hij* van haar grootheid (vgl. Hooglied)

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2015